

Oponentský posudek na opravenou diplomovou práci Bc. et Bc. Zlaty Dědkové: *Reklama a genderová stereotypizace*. Univerzita Pardubice, 2018.

Autorka se ve své práci zaměřuje na stereotypy v knižní reklamě – zejména s ohledem na obálky knih a internetové reklamní spoty o knihách. Výzkumná otázka se ptá na typy stereotypů v knižní reklamě. Autorku rovněž zajímá, „jak jsou muži a ženy v knižní reklamě prezentovány a jestli nacházíme odlišné zobrazování genderu v různých žánrech beletrie“ (s. 37, zvýraznění od oponentky, neopraveno ani v nové verzi). Autorka svoji práci dělí na teoretickou a praktickou část. V teoretické části všeobecně představuje koncept genderu a nerovností, píše o mediálním zobrazování a genderu v reklamě. V těchto kapitolách absentuje vlastní text, většinou je každý odstavec parafrází z literatury. Ačkoliv anotace mluví o tom, že autorka čerpá z antropologie genderu, literatura pochází zejména z oblasti místních mediálních a genderových studií. V nové verzi práce autorka doplnila alespoň Margaret Meadovou a Sherry Ortner. Jejich práce zmiňuje, ale nepropojuje je s daty. Dále byl přidán stručný úvod k dílu E. Goffmana.

Metodologicky se autorka hlásí k obrazové analýze, která kombinuje kvantitativní a kvalitativní přístup. V práci rozebírá pět knižních obálek (a čtyři související trailery) od nakladatelství zaměřujícího se na beletristické bestsellery. Na názor na obálky se ptá rovněž tři čtenářů beletrie (autorka do nové verze přidala jednu novou informantku) a některé informace o nakladatelství a čtenářích získala i jedinou návštěvou knižního veletrhu. Rozsah zkoumaných knižních titulů i kontaktovaných informantů mi přijde velmi malý. Je možné posuzovat odlišné zobrazování genderu v jednotlivých žánrech, pokud od každého z pěti žánrů máme jen jednu obálku? Není jasné, jak bylo oněch pět obálek vybráno mezi jinými ve stejném žánru – jsou nějakým způsobem reprezentativní? Výběr je dle autorky z nejprodávanějších knih, ale i mezi těmi je nutné podle nějakého klíče vybrat. Pokud je znakem obrazové analýzy podle autorky kombinace kvali- a kvanti- přístupů, proč k této kombinaci nedošlo?

Dále není jasné, proč jsou informanti pouze tři. Musím ocenit, že jeden z informantů, knižní bloggerka, dokáže o knihách přemýšlet, takže je zajímavé číst její „názory“, ale to samo o sobě nestačí. Když jsou terénní i obrazová data tak kusá, uvažovala autorka nad tím, že by například provedla rozhovor s nějakým tvůrcem obálek či s někým z nakladatelství, kdo o dané věci rozhoduje, nebo že by provedla terénní výzkum v nakladatelství, aby alespoň jedna z metodologií byla dotažena?

Při rozebírání obálky je autorka poměrně pozorná, dovede identifikovat rozmanité stereotypy a vytvořit obsáhlejší popis. Na danou obálku si vyžádá vždy názor informantů, zeptá se, zda by si knihu koupili a v některých případech se jich doptá na to, jak by obálku změnili apod. Zůstane však u názoru informantů, další interpretace není v kapitolách přítomna, někdy možná také proto, že odpovědi jsou poměrně krátké. Drobná interpretace se nachází až v závěrečné třístránkové diskusi a zde se konstatuje, že informantům v některých případech stereotypy nevadí, zvláště pokud odpovídají žánrové představě o knize. S odbornou literaturou se v praktické části práce krom uvedení některých Goffmanových kategorií již analyticky neworkuje. Závěr práce o tom, že stereotypy jsou zachyceny cca ve čtyřech kategoriích (více nerozebíráno), že souvisí s daným žánrem a mají smysl v tom, že přitáhnou čtenáře k samotné četbě, je logický, ale čekala jsem přeci jen něco více.

Práce je poměrně přehledná a formálně ucházející – v tomto ohledu není odbytá, překlepy se objevují jen občas. I v několika nových odstavcích nalezneme jazykové nedostatky (s. 15 „ve většině jazykových oborech“, s. 22 „standarty krásy“) nebo nezvyklá spojení (s. 15 „genderová antropoložka“). Do literatury autorka dodala dva nové tituly (Mead a Ortner) a doplnila dříve v textu opomenutou literaturu (Beere a Nejezchlebová), „Bourdieu“ či dokonce „Bourddie“ zůstal neopraven. Z hlediska citační praxe, autorka vymazala osm stran pasáží přejatých ze své bakalářské práce v Hradci Králové, a tak je v tomto ohledu vše v pořádku. Práce se krom opravy několika pasáží, dodání dvou nových titulů a doplnění jedné informantky, výrazněji nezměnila, což mě trochu mrzí, vzhledem k tomu, že měla autorka k dispozici zpětnou vazbu, a objasnění tohoto rozhodnutí by mě zajímalo.

Práci k obhajobě doporučuji a navrhuji hodnocení dobře, tedy E.

V Praze, dne 17. 1. 2019,

Hana Synková

